

VAŠE DETE U VRTIĆU

Mala sekcija - Srednja sekcija - Velika sekcija

VODIČ ZA RODITELJE

Svojoj deci

možemo dati samo dve stvari: korene i krila

PORUKA MINISTRA

Vaše dete je pošlo u vrtić ili se sprema da krene. To je velika sreća. Mnoga deca im zavide, jer ona u Evropi i u svetu ne poznaju ovakvu školu koja već od treće godine priprema skoro sve đake za obavezno školovanje.

Vrtić nije obična škola u kojoj se samo čuvaju deca: to je prava škola sa posebnim pedagoškim ciljevima i sposobnostima nastavnika. Jedan od razloga što sam se angažovao da vrtići dobiju posebno mesto u nižim razredima osnovne škole je taj da su osmišljeni posebni pedagoški programi za ovaj uzrast dece. Tvrdim da je nastavno osoblje koje predaje u vrtiću poseban kadar koji treba da ima identične uslove prilikom zapošljavanja kao što imaju i njihove kolege iz osnovnih škola.

Francuzi su jako vezani za vrtić. Međutim, nisu upoznati sa svim njegovim mogućnostima i bogatstvom. To je jedan od razloga što sam želeo da se ovaj vodič podeli svim roditeljima na početku školske godine 2008/2009. i to svim roditeljima čija deca idu u niže razrede osnovne škole. Ovaj vodič su osmislili Nacionalni administrativni odbor i Udruženje državnih vrtića (AGEEM) s namerom da vam se dostavi kao dokument koji je pripremljen u saradnji sa Francuskim ministarstvom prosvete. U prilogu ćete naći i objašnjenja o načinu rada, školskim aktivnostima vrtića, kao i prikaz pedagoških programa za 2008. godinu, koja sadrže opsežan opis svih kompetencija koje vaše dete treba da savlada kako bi bilo pripremljeno za polazak u prvi razred.

Želim vam prijatno čitanje!

Xavier DARCOS
Francuski ministar prosvete

Ovaj tekst je napisan na osnovu inicijative Nacionalnog Biroa i Nacionalnog administrativnog odbora (AGEEM) nakon sastanka u Parizu 30. septembra i 1. oktobra 2008.

Od početka školske 2008. godine vrtići kao i niži razredi osnovne škole deo su razvojnog procesa i u obavezi su da primene nove pedagoške programe usvojene u aprilu 2008 godine.

Naše Udruženje, u skladu sa svojim principima i obećanjima, stalno uključuje roditelja u razvoj njegovog deteta i čini školu što pristupačnijom i otvorenijom.

Predlažemo Vam ovaj vodič kao jedan putokaz: roditelji postaju deo školovanja svog deteta kada ono krene u vrtić.

Ovaj tekst možete videti i pročitati na sledećem sajtu : www.ageem.fr kao i na sajtu Ministarstva prosvete Francuske: www.education.gouv.fr

SADRŽAJ

Vrtić u svakodnevnom životu

Vrtić u sklopu osnovne škole

Vrtić i najraniji uzrast

Kako upisati svoje dete u vrtić

Biti roditelj jednom đaku

Poštovati potrebe deteta

Organizacija dana u vrtiću

Vrtić kao mesto preventive

Prihvatanje razlika

Školski program od 2008

Sadržaj prilagođenog programa i njegova primena

Velika Sekcija-Predškolska grupa

Stručno obučeni kadrovi

VRTIĆ U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Vrtić u sklopu osnovne škole

Vrtić sa malom, srednjom i velikom sekcijom ulazi u sklop nižih razreda osnovne škole.

Ciklus najranijeg i prvog učenja deteta predstavlja sastavni deo celokupnog školovanja u vrtiću.

Od septembra 2008. u svim školama nastava se održava od ponedeljka ujutro do petka posle podne.

Za sve đake je obavezno da imaju 24 sata nastave nedeljno ili 864 sati godišnje. Ostala dva sata su posvećena dopunskoj nastavi gde je rad sa decom organizovan u malim grupama.

Vrtić i najraniji uzrast

Vrtić je stub našeg najranijeg obrazovnog sistema, gde se upisuju deca najmađeg uzrasta. Vrtić treba da ima svoje posebno mesto u obrazovnom sistemu, kao i u lokalnom okruženju.

Kako upisati svoje dete u vrtić

Škola pridaje veliki značaj samom upisu deteta u vrtić, kao i prvom susretu sa roditeljima: vreme koje im se posvećuje veoma je važno.

Neophodno je objasniti roditeljima sam sistem rada u vrtićima kako bi bolje razumeli ŠKOLU i omogućiti im da se uspostavi jedan zajednički ODNOS POVERENJA.

Škola je u obavezi da uspostavi dijalog sa porodicama kako bi bolje upoznala dete i kako bi na najbolji mogući način sebe predstavila.

Škola prati dete i njegovu porodicu u:

- upoznavanju škole i njenog okruženja (mesta za rad i igru)
- upoznavanju organizacije rada i nastavnog osoblja.

Svako dete posle posete školi može da ponese jedan zvaničan dokument sa slikom odeljenja u kojem će biti, salom za fizičko vaspitanje i školskim dvorištem.

Škola može da predloži roditeljima i detetu posetu i obilazak školskog prostora na nekoliko dana, i to samo za decu najmađeg uzrasta.

To je sasvim dovoljno da:

- jedni druge upoznaju i uspostave odnos poverenja
- nastavnik ima dovoljno vremena da se posveti svakom detetu
- svaki momenat simbolizuje jedan početak u novom školskom okruženju.

Škola će u početku prihvatiti ritam i navike dece najmlađeg uzrasta, ali će isto tako tražiti redovnost i tačnost u pohađanju nastave.

Škola će prihvatiti ili odbiti moguće promene u rasporedu časova u zavisnosti od radnog dana deteta i u zavisnosti od karakteristika same škole i na taj način :

- će omogućiti detetu da se odmara, tj. da spava kod kuće i da se zatim ponovo vrati u školu, u tačno određeno vreme, koje je unapred dogovoreno sa roditeljima: U tome bi se satojala razlika između vrtića i zabavišta.

Biti roditelj jednom đaku

Zakonskim dopisom broj 92-216 svako dete, čije je zdravstveno stanje i zrelost utvrdio lekar i koji odgovaraju pravilima školskog kolektiva, može biti upisano u vrtić. Jednom rečju dete je dostiglo nivo svoje redovne čistoće.

Roditelji koji se pismenim putem obrate ŠKOLI i traže da ih primi direktor, direktorka ili nastavnik, moraju biti primljeni na razgovor. Zatim, nastavnik je u obavezi da predoči roditelju ciljeve i način rada škole.

Upisati dete u školu znači da ono ulazi u kolektiv koji prati nacionalni pedagoški program, a dete, samim tim, ulazi u kolektiv koji ima svoja pravila življenja.

Uspeh deteta u školi podrazumeva i to da porodica razume i poštuje gorenavedene zehteve.

Nastavno osoblje ima važnu ulogu i služi kao spona između škole, deteta i roditelja u zajedničkom razumevanju. Na njima je da pronađu način kako bi saradnja bila što uspešnija.

Poštovati potrebe deteta

MOTORIČKE POTREBE

<p><i>Dete treba da bude aktivno</i> Malo dete otkriva svoj svakodnevni prostor tako što:</p> <ul style="list-style-type: none"> - će se igrati - posmatrati ga i - stvarati u njemu	<p><i>U vrtiću se organizuju:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>fizičke aktivnosti</u> otkrivanje prostora u kojem prebivaju sa neophodnom opremom ili bez nje, i to:<ul style="list-style-type: none"> - vežbe spretnosti i okretnosti - vežbe gde se poštuju pravila - vežbe igranja uz muziku ili bez nje - <u>razne manuelne aktivnosti</u> slikanje, crtanje, lepljenje, seckanje, savijanje, modeliranje. - <u>slaganje i sortiranje</u> - <u>odmori</u> trčanje, ljuljanje, guranje...
---	---

FIZIOLOŠKE POTREBE

<p><i>Biti čist</i> je obavezan uslov za upis deteta u školu.</p>	<p><i>U vrtiću se organizuje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Čest i redovan odlazak deteta u toalet. - <i>Razvija se samostalnost kod deteta:</i> dozvoljeno mu je da ide u toalet ukoliko ono to samo traži.
<p><i>Omogućava se detetu da pije i da jede u vrtiću</i> Maloj deci je potrebna hrana visoke kalorijske vrednosti. U vrtiću se organizuju zdrave užine, van redovnih obroka.</p>	<p><i>U vrtiću se organizuje:</i> Jutarnja užina nije preporučena od strane zdravstvenih službi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukoliko nije doručkovalo kod kuće, detetu je omogućeno da jede čim dođe u školu. - Detetu je omogućeno da pije posle svake fizičke aktivnosti i kada ono to samo traži.
<p><i>Potreba za odmorom</i> Maloj deci je potrebno više od dvanaest sati spavanja dnevno. Poslepodnevni odmori ne smetaju noćnom spavanju. Mala deca imaju potrebu za vremenom i odmorom kako bi mogla da učvrste svoja znanja stečena u školi: vreme je jedan od najvažnijih faktora.</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prostor za odmor u samoj učionici ili u posebnim spavaonicama, - popodnevni odmor, - mogućnost da se svako detete odmara posle podne kada ono to poželi, - odmor odmah posle ručka.

<p><i>Potreba za prostorom</i> Detetu su potrebne aktivnosti na svežem vazduhu. Ne dozvoliti da dete boravi stalno u zatvorenom prostoru.</p>	<p><i>U vrtiću se organizuju:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fizičke aktivnosti na otvorenom prostoru, - odmori u školskom dvorištu, - šetnje sa razredom, - rekreativne nastave.
---	---

AFEKTIVNE POTREBE

<p><i>Potreba za priznanjem i poštovanjem</i> Već od najranijeg uzrasta dete stiče znanja i postepeno izgrađuje svoju ličnost. Izgrađivanje deteta i njegove ličnosti je jedna od krajnjih uloga vrtića.</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prostor – učionice, sale za fizičko, školska dvorišta prilagođena su deci najmlađeg uzrasta. Decu moraju nadgledati nastavnici i pomoćno osoblje, - «prostor za igru» mora biti raznolik i prilagođen uzrastu deteta, - prihvatanje deteta i njegove plišane igračke onoliko vremena koliko je za to potrebno, - da svaki nastavnik bude na raspolaganju detetu kako bi ga zaštitio i pomogao mu u školi, kao i u svim životnim situacijama.
<p><i>Osećati se sigurno</i> Razvoj dece je vezan za njihov osećaj da su sigurni i zaštićeni.</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poštovanje ritma svakog deteta, - učenje zajedničkog življenja i sa decom koja su bolesna ili hendikepirana, - učenje školskih pravila i to: poštovanje drugog, poštovanje pravila zajedničkog življenja, čuvanje školske opreme i materijala....
<p><i>Potreba za razvijanjem sigurnosti i poštovanjem svoje ličnosti</i> Dete ima potrebu da bude poštovano, da poštuje samog sebe kao i druge. Detetu je potrebno da bude priznato, da se samo potvrdi ili vrednuje (u svojim</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuje/u</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivnost/i koja omogućava/ju detetu da se oseća/ju sposobnim u svom radu, - vreme kada deca mogu da sagledaju svoj rad i uoče da su

očima i u očima drugih) kroz neku aktivnost. Potrebno mu je da ima svoje planove, ciljeve, ubjeđenja kao i mogućnost da izrazi svoje mišljenje.	napredovala, - vreme testiranja dece (vežbanke za testove).
---	--

POTREBE ZA UČENJEM

<p><i>Potreba za komunikacijom i razgovorom</i> Detetu je potrebno obezbediti mogućnost da može da komunicira, kako bi se naučilo da bude u skladu sa drugim, da razmišlja i da izgrađuje stečena znanja.</p> <p>Potrebno je takođe da se upozna i sa funkcijama pismenog izražavanja.</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuju</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sve situacije kao i raznolike aktivnosti u cilju savlađivanja usmenog izražavanja kod deteta, a to je : obogaćivanje rečnika i sintakse kako bi moglo da na najbolji mogući način izrazi svoju misao, <p>sve moguće aktivnosti koje detetu omogućavaju da se upozna sa veštinom pisanja i čitanja: čitanjem slikovnica, albuma, pisanjem svoga imena, fonetsko-fonološke vežbe....</p>
<p><i>Potreba za otkrivanjem sveta</i> Uz pomoć igre, učenja i ispitivanja, dete otkriva različite svetove.</p>	<p><i>U vrtiću se obezbeđuju</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti koje služe otkrivanju formi, boja, zvukova... - aktivnosti koja predstavljaju prve korake u učenju matematike: merne jedinice, brojevi..
<p><i>Potreba za razumevanjem</i> Dete mora da pronađe smisao u onome što ono doživljava</p>	<p><i>U vrtiću se organizuje</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vreme za razmišljanje i pripremu aktivnosti, pre ili posle njihovog odvijanja, - vreme kada su deca proveravana i to: treba odrediti kriterijume provere i njihovu realizaciju u vežbankama za testove.

Organizacija dana u školi, kao i angažovanje cele pedagoške ekipe, zaslužuju posebnu pažnju.

Vreme predstavlja važan faktor u samom procesu učenja:

- ne treba brzo prelaziti gradivo,
- ponavljanje, i to redovno, jeste najvažniji faktor u učvršćivanju stečenog znanja.

Za sam rad sa decom treba da bude odgovoran nastavnik. Vreme rada treba da bude tačno određeno i u skladu sa ritmom prepodnevne i poslepodnevne nastave i aktivnosti treba da se menjaju u skladu sa razredima, tj. sekcijama.

Bez obzira na pedagoške programe koje se koriste, sami učitelji će izabrati metode, materijale, načine na koje će animirati decu u svom radu, bilo da su odgovorni neposredno oni ili neki drugi profesor.

Za vreme nastave, stručno pomoćno osoblje (ATSEM) u obavezi je da pomaže učiteljicama u sledećim poslovima: u pripremi školskog pribora, u nadgledanju dece kada su neke aktivnosti u pitanju, u održavanju higijene dece, kao i prve pomoći.

Vreme koje je potrebno za dobru organizaciju i pripremu

- Dočekivanje dece u vrtiću je važan period kada učitelj treba da se posveti svakom detetu ponaosob, kao i onima koji ga prate. Vreme koje se posvećuje dočekivanju dece predstavlja važnu sponu između škole i porodice i omogućava svakom detetu da, osim što je dete, postane iđak.

Vreme koje se ujutro posvećuje detetu/decu je vremenski ograničeno.

Mere bezbednosti kao i raznovrsnost aktivnosti treba da budu organizovane na visokom nivou pre samog početka nastave, i to u periodu kada se nastavno osoblje posvećuje detetu ponaosob ili celom razredu.

- Ponavljanja-rituali : organizuju se ujutro ili u toku dana i bez obzira na njihovu vrstu omogućavaju đacima da se uključe u aktivnost škole. Bez ponavljanja ili rituala u kolektivu nema učenja.

- Popodnevni odmor nije svima potreban. On mora da bude organizovan za decu kojoj je to potrebno, u odgovarajućim uslovima i u pozitivnoj psihološkoj atmosferi.

- Zajednički rad: organizovan je u određenom vremenskom periodu. To je prilika za decu da se podsete ili da obnove šta su radila u toku dana, da zajednički isplaniraju neku predstojeću aktivnost, da ispoštuju, ili ne, neka školska uputstva. Vrtić je škola koja omogućava da se samostalno, a istovremeno i zajednički nešto nauči.

- Vreme koje je posvećeno aktivnom slušanju:

slušati učitelja ne znači samo čuti učitelja, treba biti potpuno prisutan na času, što znači da dete treba da bude prisutno kako fizički tako i mentalno.

Postoji presudan aspekt u pedagoškom radu u vrtićima: treba shvatiti «šta se dešava u detetovoj glavi» i pomoći mu da razume ono što je otkrilo i uključiti ga u dijalog između nastavnika i njega samog, nastavnika i roditelja.

Principi koji moraju da se poštuju

- Promena aktivnosti u određenom vremenskom razmaku-

svaki nastavnik treba da obezbedi deci vreme za individualan rad/zajednički rad; vreme za slušanje/vreme za usmeno izražavanje; vreme ćutanja/, vreme priče; vreme za igru/vreme za odmaranje....

Organizacijom ovakve vrste promene aktivnosti nastavnik poštuje ritam svakog deteta i razvija njegovu koncentraciju.

- Postepeno usvajanje znanja-

deo je rada i stručnosti nastavnog osoblja koje i zajednički realizuje nastavni program i poštuje nacionalne programe.

- Upeh svakog deteta-

jnavažnji je zadatak nastavnika koji mora da pronađe raznolika pedagoška rešenja kako bi pomogao đaku/đacima da bude/u uspešan/ni.

U zavisnosti od potreba deteta, organizuje se dopunska nastava, u određenom vremenskom razmaku, u većem ili manjem obimu. Ona pomaže svakom đaku da savlada postavljene ciljeve.

Vrtić kao mesto preventive

Celokupno nastavno osoblje, stručno pomoćno osoblje, nenastavno osoblje, i članovi RASED-a (skraćena: pomoć deci s posebnim potrebama), i ostalo pedagoško osoblje, svi oni, su u obavezi da zajedničkim snagama pomognu detetu/deci i njegovom/njihovom savlađivanju nastavnog programa.

Posebna pažnja se posvećuje onima koji imaju poteškoće u savlađivanju nastavnog programa bilo da se radi o poteškoćama u određenom vremenskom periodu ili stalno.

U najnovijoj organizaciji školske godine, dva sata moraju biti posvećena dopunskoj nastavi, radu u malim grupama, sa posebno određenim ciljevima. Rad u malim grupama omogućava svakom detetu da iskoristi to privilegovano vreme koje će biti posvećeno učenju jezika, vežbanju pisanja, učenju slova ili savladavanju ciljanih prepreka.

Prihvatanje razlika

Vrtić je uvek prihvatao različitu decu i davao im je posebno mesto u obrazovnom sistemu.

Primenjujući zakon od 2005. sa svim svojim pravilima, nastavlja se proces upisivanja hendikepirane dece.

ŠKOLSKI PROGRAM OD 2008.

Savladati francuski jezik

<p>Govorni jezik predstavlja stub nastavnog programa u vrtićima.</p> <p><i>Naučiti nove reči i usvojiti sintaksu francuskog jezika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razmeniti i izraziti se: - naučiti dete da sluša i da odgovori na postavljeno pitanje nastavnika, - naučiti dete da prepozna predmete i događaje i da ih pravilno imenuje, - naučiti ga brojalicama i pesmicama, - naučiti ga prepričavanju. 	<p>Razumeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napraviti razliku između, pitanja, obećanja, naređenja, odbijanja, objašnjenja i razumevanja sve dužih i dužih iskaza; - razumeti uputstva koja je dao nastavnik ; - razumeti svog sagovornika. <p>Napredovati u usvajanju francuskog jezika</p> <ul style="list-style-type: none"> - usvojiti pravila francuskog jezika naročito konstrukciju rečenice, - koristiti reči na najbolji mogući način, - koristiti složene rečenice i polako ga učiti prepričavanju, - naučiti reči koje će mu omogućiti da razume sagovornika, da komunicira sa njim i da izrazi svoje mišljenje. 	<p>Pomoći svakom detetu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da postane samostalno, - da usvoji školski program kako bi bio uspešan u CP-u ili prvom razredu, - da usvoji govorni jezik, da ga obogati, i učini ga razumljivim, - da polako postane pravi đak. <p>Kako pomoći svakom detetu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tako što ćemo mu razvijati radne navike, a istovremeno se oslanjati na igru, - tako što ćemo ispoštovati njegove potrebe kao i njegov biološki ritam.
--	--	--

Postati đak

<p>Naučiti dete da spozna šta ga razlikuje od drugih, pomoći mu da ga drugi prepoznaju kao posebnu ličnost, pomoći mu da živi sa drugima u organizovanom kolektivu koji ima svoja pravila, pomoći mu da shvati šta je škola kao i svoje mesto u školi.</p>	<p>Zajedničko življenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biti prihvaćen, ali i prihvatiti druge, - imati svoje mesto u kolektivu, - poštovati pravila kolektiva, naučiti se učtivosti i lepom ponašanju, - usvojiti osnovna moralna pravila kolektiva. <p>Sarađivati i postati samostalan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iskusiti šta znači biti samostalan, strpljiv i uporan, - razumeti šta je škola i šta se od njega očekuje u školi.
---	--

Neverbalno se izraziti

<p>Razvijati motoriku, intelekt, čula i senzibilitet.</p> <p>Snaci se u prostoru.</p> <p>Otkriti svoje telo i njegove mogućnosti.</p>	<p>- Određene kao i slobodne fizičke vežbe: razvijati motoriku u kretanju i vežbama ravnoteže uz korišćenje ili ne korišćenje određenih predmeta.</p> <p>- Primena određeni fizičkih aktivnosti koja imaju svoja pravila.</p> <p>- Fizičke aktivnosti koja imaju umetničku konotaciju.</p>
--	---

Kako naučiti dete da čita i piše

<p>Pripremiti đake na usvajanje pismenog izražavanja i čitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raditi na izgovoru glasova, reči i njihovom grafičkom obeležavanju, pravilnom pisanju pojedinačnih slova i njihovo povezivanje u reč, - uvesti ga u francusku abecedu, - navići ga na pokrete pisanja. <p>Upoznati dete sa veštinom pisanja i pismenim izražavanjem:</p>	<p>Naučiti đake da čitaju i da pišu</p> <ul style="list-style-type: none"> - napraviti razliku između slogova i reči, - naučiti ga francuskoj abecedi: napraviti razliku između usmenog i pismenog izražavanja i usklađivanju slova sa izgovorom. <p>Naučiti pokrete koja pomažu detetu da usvoji veštinu pisanja:</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Otkriti pribor koji mu služi u pismenom izražavanju. - Otkriti pismeni jezik: usvojiti francuski jezik kroz razne tekstove koje nastavnik treba svakodnevno da čita đacima. - Naučiti dete prepričavanju, postavljanju pitanja i pamćenju tekstova. - Učestvovati u pisanju teksta: diktirati nastavniku, koji zatim treba da kontroliše rečnik i sintaksu. - Kretati od usmenog ka pisanom tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> - kopirati modele, - naučiti ga svim slovima, - naučiti ga pisanim slovima u predškolskoj grupi.
---	--

Poznavanje prirode i društva

<p><i>Dete otkriva svet koji ga okružuje.</i></p> <p><i>Ono uči kako se koriste vremenski i prostorni orijentiri.</i></p> <p><i>Ono rezonuje.</i></p> <p><i>U stanju je da računa, da opiše, da složi stvari i pribor.</i></p> <p><i>Polako se uči razlikovanju živog i neživog.</i></p>	<p>Dete otkriva predmete i sam ih pravi</p> <p>Otkriva od čega su napravljeni</p> <p>Otkriva živi svet</p> <p>Otkriva oblike</p> <p>Otkriva brojeve i količinu: uči se da broji do trideset.</p> <p>Snalazi se u vremenu (usvaja specifičan rečnik).</p> <p>Snalazi se u prostoru.</p>
---	---

Opažati, prepoznati, zamišljati, stvarati

Raditi na otkrivanju umetničkog senzibiliteta kod deteta.

Raditi na sposobnosti opažanja kod deteta.

Razviti mu maštu, obogatiti mu znanje, kao i njegove sposobnosti ka umetničkom izražavanju.

- Crtanje i slikanje:

naučiti dete likovnom izražavanju i korišćenju pribora,
naučiti ga da sam pravi razne predmete.

Uvod u muzičko

Naučiti ga pevanju, ritmu i tempu.

Sadržaj prilagođenog programa i njegova primena

Nastava u vrtiću je organizovana po *aktivnostima* a ne po predmetima. Nastavniku je dozvoljeno da slobodno rasporedi aktivnosti i da stavi akcenat na takozvane paralelne kompetencije: prvi radovi iz matematike i prirodnih nauka su sastavni deo predmeta «svet oko nas » i usmerena su ka razvijanju sposobnosti za računanje, slaganje i posmatranje kako bi se dete naučilo rezonovanju.

Svaki domen rada sa detetom je *posebno određen*, a oni imaju specifične pedagoške ciljeve: na primer, treba razvijati kod deteta «manuelne veštine» s tim da se one ne mešaju sa veštinom crtanja, grafike ili veštini pisanja.

Sve aktivnosti se dele u tri *grupe* i raspoređene su u jednom školskom danu: vreme ponavljanja sa celim razredom na početku dana, zatim redovna vežbanja ili rad po grupama; rad sa decom u određenom vremenskom periodu prilikom realizacije nekog projekta, izlaska, školske priredbe, ili vanškolskih aktivnosti.

Znanje koje se očekuje od deteta na kraju predškolskog uzrasta obuhvata nekoliko perioda/faza učenja: otkrivanje, strukturiranje i konsolidovanje znanja. Testovi koji se organizuju predstavljaju pokazatelj, a ne proveru znanja deteta. Nastavniku je najvažnije da ima uvid u sam proces usvajanja gradiva kod deteta i interesuje ga: stepen angažovanosti, zainteresovanosti i postignuti napredak. Sami testovi predstavljaju posebne kriterijume da bi nastavnik imao uvid u mogućnosti deteta i pomažu mu da odredi sa kojim poteškoćama se ono susreće, posebno u domenu usmenog izražavanja.

Velika Sekcija ili Predškolska grupa/ Prekratnica u školovanju

Nakon tri ili četiri godine provedene u vrtiću, velika sekcija ili predškolska grupa predstavlja prekratnicu u školovanju deteta.

Te godine se dete priprema za prvi razred. Približavamo se «velikoj» školi i njenim metodama rada.

Stručno obučeni kadar

Imajući u vidu da se svi zaposleni u vrtiću angažuju na svim poljima rada sa decom, oni moraju biti stručno kvalifikovani. Nastavnik u vrtiću mora vladati dvema veštinama a to su: poznavanjem razvoja deteta i umećem njegovog vladanja.

Što je dete mlađe, zaposleni koji radi sa njim mora da bude uspešaniji u razvoju deteta i njegovog znanja.